K. SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIENS ÅRSBOK FÖR ÅR 1939

SÄRTRYCK

STATENS ETNOGRAFISKA MUSEUM

ÅRSBERÄTTELSE FÖR 1938

STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

E. Statens etnografiska museum.

Med 4 planscher.

Personal.

I museets ordinarie personal har ingen förändring inträtt under året. Den vetenskapliga staben har emellertid, glädjande nog, utökats med en av 1938 års riksdag beviljad extra amanuensbefattning under budgetåret 1938/39. Till att bekläda denna tjänst förordnade Vetenskapsakademien docenten fil. d:r Gösta Montell, som sedan 1933, då han återvände från Hedinexpeditionen, tidvis tjänstgjort vid museet. Dessutom ha följande personer utan särskild kostnad för institutionen arbetat längre eller kortare tid vid densamma: Professor Ferdinand Lessing, herr W. A. Unkrig, dr. phil. Ernst Emsheimer, civilingenjör Carl Hedin, herr C. H. Yang, artisten Axel Hjelm, fröken Astrid Laquist och fröken Inga-Britt Ranemark. För de extra medhjälparnas arbeten redogöres nedan, efter personalens göromål.

Under semestrarna har assistenten vikarierat för föreståndaren och doc. Montell för assistenten samt docenten K. G. Izikowitz och fil. lic. J. Söderström upprätthållit den nya amanuensbefattningen. Under museibiträdets semester vikarierade ingenjör C. Hedin. Under föreståndarens tjänstledighet var assistenten tillförordnad i hans ställe, doc. Montell vikarierade för assistenten och som e. o. amanuens tjänstgjorde dels doc. Izikowitz, dels fil. d:r Sture Lagercrantz. Slutligen har artisten A. Hjelm upprätthållit amanuensbefattningen under doc. Montell beviljad tjänstledighet.

Lokalförhållanden.

Sedan föregående års riksdag beviljat återstoden av det av 1932 års riksdag anvisade beloppet för inredning av byggnad 3 för utställningsändamål kunde denna byggnad — innehållande samlingar från Japan, Kina, Mongoliet och Tibet — äntligen monteras så pass färdig, att den vid det nya budgetårets början kunde öppnas för allmänheten. Den 1 och 2 juli visades den för särskilt inbjudna, Akademiens ledamöter, Riksmusei vänner, museitjänstemän m. fl., och blev fr. o. m. den 3 juli tillgänglig

för allmänheten. Samlingarna här ha sedan dess varit öppna alla dagar utom måndagar, vardagar 12—3 och söndagar 1—4: onsdagar, lördagar och söndagar fritt samt tisdagar, torsdagar och fredagar för en avgift av 50 öre för vuxna och 25 öre för barn. För bevakning beviljade förra årets riksdag anslag till fyra vakter.

Ett tillägg till museets friluftsutställning har skett, i det att de nedan nämnda, av hovjuvelerare och fru K. ANDERSSON skänkta kinesiska bronslejonen uppsatts å den öppna platsen mellan de tre huvudbyggnaderna, med front mot Museivägen.

Verksamheten under året.

Föreståndaren har till största delen varit upptagen av de löpande göromålen. Mycken tid har, som vanligt, åtgått för korrespondensen och till besökande, forskare, studerande av olika slag etc. Några samlingar, särskilt afrikanska, har han dock hunnit katalogisera ävensom att skriva en del etiketter för utställningsbyggnaden. Hans vetenskapliga publikationsarbete inskränker sig till en mindre avhandling om »Wire-drawing, especially in Africa», avsedd att ingå i serien »Smärre Meddelanden», vilken förelåg tryckfärdig vid årets slut.

Under tiden 1 aug.—11 aug. var föreståndaren tjänstledig för att såsom av Kungl. Maj:t utsedd representant för Sverige deltaga i den 2. Internationella kongressen för antropologi och etnografi i Köpenhamn. Han fungerade därvid som v. president i den afrikanska sektionen. Efter kongressens avslutning den 8. aug. bedrev han etnografiska och museitekniska studier i Nationalmuseets etnografiske samling i Köpenhamn i dess nya lokaler ävensom i Malmö museum och Kulturhistoriska museet i Lund.

Föreståndaren åtnjöt ytterligare tjänstledighet 3 okt.—29 okt. för att, på inbjudan av Kungl. Italienska Akademien, deltaga i den 8. Volta-konferensen i Rom med ämne: Afrika. Antropogeografiska, kolonialpolitiska, sociala och ekonomiska studier. Han fungerade som president under ett av kongressens sammanträden och deltog efter dennas avslutning i den exkursion till Tripoli och norra Libyen, till vilken deltagarna inbjudits. På hemresan företog han studier i Neapel (R. Istituto Orientale och R. Museo Nacionale), Rom (Museo Prehistorico ed Etnografico, Pontificio Museo Missionario Etnologico och Augustusutställningen), Florens (Museo Nacionale d'Antropologia ed Etnologia) samt i Museum f. Völkerkunde i München och Berlin.

Vidare har föreståndaren fortsatt sina seminarier i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola. På grund av längre bortovaro under året än vanligt och därigenom ökade göromål hann han ej med några seminarier under höstterminen

men under vårterminen (den 11. terminen i ordningen av hans verksamhet vid högskolan) höllos fyra seminarier. Den 22 maj ventilerade hans första elev vid Högskolan, fil. lic. STURE LAGERCRANTZ, sin doktorsavhandling: Beiträge zur Kulturgeschichte der afrikanischen Jagdfallen. Som fakultetsopponent tjänstgjorde docent G. MONTELL. Under vårterminen avlade vidare JAN SÖDERSTRÖM tentamen för högsta betyget i fil. lic.-examen i ämnet, med Söderhavets kulturer som specialområde, och fil. stud. BO GYLLENSVÄRD tenterade den 9 dec. för betyg i fil. kand.-examen.

Tillsammans med chefen för Nationalmuseets etnografiske samling i Köpenhamn, museiinspektören THOMAS THOMSEN, utsågs föreståndaren av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien att vara sakkunnig för bedömande av ansökningar till Loubatska priset, vilket utdelas vart femte år. Liksom föregående år har han även varit sakkunnig ifråga om vissa ansökningar till Humanistiska Fonden.

Museiassistenten S. LINNÉ har bl. a. deltagit i de löpande arbetena, utfört olika katalogiseringar samt slutfört bearbetningen av den stora samling zapotekiska gravurnor, som 1923 överlämnades till museet av dir. A. E. PAULSON, vilket arbete utkom från trycket under sommaren (se nedan). Han har dessutom biträtt med monteringen av samlingarna från Japan i den nya utställningsbyggnaden samt vid museets tillfälliga utställningar. Under semestern företog han en studieresa till 24 olika museer i Danmark, Tyskland och Italien.

Docenten Montell var under tiden före 1 juli tillfälligt anställd under fem månader. Han fortsatte då och slutförde den föregående år påbörjade omkatalogiseringen av Hj. STOLPES japanska samlingar från Vanadis-expeditionen och katalogiserade även en del smärre samlingar. Förberedande arbeten till och monteringen av den tillfälliga utställning av nyförvärv, som öppnades i februari, utfördes delvis av MONTELL. De sista månaderna före museets öppnande för allmänheten ägnade han sig huvudsakligen åt arbete på utställningslokalernas definitiva ordnande, montering, etikettskrivning etc. Under andra halvåret ordnade MONTELL tillsammans med ingenjör ÅKE KISTNER en tillfällig utställning av en av den senare skänkt samling från Bali. Vidare har han fortsatt katalogiseringsarbetet, varvid bl. a. den under museets expedition till Mexico 1934—1935 hopbragta etnografiska samlingen ävensom ett par samlingar från Kina och Mongoliet katalogiserats.

Docenten i etnografi vid Göteborg Högskola K. G. IZIKOWITZ har under tiden 5 sept.—15 dec., under vilken han även avlönats ur museets tillfälliga anslag för katalogisering av östasiatiska samlingar, utfört katalogiseringsarbete, i första hand av sin egen till museet under året hemförda samling från Indokina. Han

har dessutom katalogiserat prof. O. JANSES samlingar från detta område, prof. F. LESSINGS i samband med Hedin-expeditionen hopbragta material från s. Yunnan och angränsande delar av Annam samt fil. lic. R. MALAISES samlingar från Birma.

Fil. lic. J. SÖDERSTRÖM har under sitt förordnande katalogiserat material från Polynesien och N. Guinea samt fortsatt bearbetningen av ANDERS SPARRMANS samling från Söderhavet. Fil. d:r S. LAGERCRANTZ har katalogiserat några smärre nyförvärv särskilt från Afrika. Artisten AXEL HJELM, Göteborg, har slutligen ritat av föremål i samband med katalogiseringsarbetet samt för museets publikationer.

Museibiträdet, fröken Ingeborg Törnblom har, som vanligt, ägnat sin mesta tid åt maskinskrivning av tjänsteskrivelser och brev etc. efter diktamen, renskrivning av kataloger och etiketter för utställningsbyggnaden samt märkning av samlingar. Hon har också registrerat inkomna nyförvärv i form av föremål, fotografier eller litteratur, samt handhaft utsändningen av bytesskrifter och tidskriften Ethnos.

Som vikarie under museibiträdets semester renskrev ingenjör C. HEDIN bl. a. den nyupprättade katalogen över Hj. Stolpes japanska samlingar.

Arbetsbiträdena Axel Törnblom och Gunnar Nykvist samt eldaren Jacob Jacobsson deltogo under förra halvåret i monteringsarbetena i byggnad 3, ävensom i förarbetena till de två tillfälliga utställningar, som hållits under året. De ha vidare utfört en mängd snickeriarbeten: hopsättning av skåp, tillverkning av hyllfack och hyllor till skåp, insättningsfack i mallådor, större och mindre packlådor m. m. Hr Nykvist har även lagat lerkärl, särskilt några stora arkeologiska gravurnor från Colombia, ingående i den nedan nämnda, av prof. G. BOLINDER skänkta samlingen, vilka anlände i småbitar till museet. Nykvist har även utfört nästan all museets fotografering, för katalogiseringen, för publikationer och för andra institutioner eller för forskare, som begärt bildmaterial från museet.

Professor F. LESSING, tidigare avdelningsföreståndare vid Museum für Völkerkunde i Berlin, numera professor vid University of California, Berkeley, har under två månader arbetat vid museet med Hedin-expeditionens lamaistiska samlingar av måleri och skulptur. En stor del av dessa skola publiceras i den stora monografi över det kejserliga lamatemplet i Peking, Yung Ho Kung, som kommer att utgivas i Hedin-expeditionens vetenskapliga serie.

Herr W. A. UNKRIG, bibliotekarie vid China-Institut, Frankfurt am Main, har i egenskap av specialist på mongolisk litteratur påbörjat en resonerande katalog över de mongoliska och tibetanska böcker och handskrifter, som Hedin-expeditionen hemförde. Med anledning härav vistades han i sex veckors tid vid

museet. Arbetet torde komma att fortsättas under 1939. Herr Unkrig är dessutom sysselsatt med översättning av mongoliska sånger m. m., som insamlats av löjtnant Henning Haslund och d:r Montell samt av Hedin-expeditionen skänkts till museet.

Den kinesiske studenten Yang Chou-han har katalogiscrat största delen av den betydande samling av kinesisk historisk, geografisk och religiös litteratur, som expeditionen hemförde. Vidare har han övcrsatt ett stort antal inskriptioner å föremål i den kinesiska avdelningen på museet.

Ingenjör C. Hedin har — förutom ovan nämnda semestervikariat — under hcla året varit sysselsatt med ordnande och katalogisering av d:r Sven Hedins fotografiska negativ samt har dessutom biträtt vid museiarbetet med utskrivning av kataloger, kopiering av förteckningar, bilagor etc. Detta värdefulla arbete har utförts utan kostnad för museet.

Konstnären A. Hjelm, Göteborg, har utöver den tid (10 dagar) han som vikarie tjänstgjort vid museet, utfört ett stort antal teckningar av mongoliska föremål, som skola användas för ett planerat arbete om torgoternas vid Etsingol materiella kultur.

Herrar Lessings, Unkrigs, Hjelms och Yangs arbeten ha bekostats av medel, som ställts till förfogande genom d:r Sven Hedin.

Musiketnografen d:r Ernst Emsheimer har fortsatt transskriptionen av mongolisk musik från fonografupptagningar till notskrift. Under det gångna året har han framför allt sysselsatt sig med det material, som löjtnant Henning Haslund hemfört från Hsingan inom det nuvarande Manchukuo. Detta arbete har möjliggjorts genom Radiotjänsts stora tillmötesgående, som ställt apparatur och studiorum samt kopior av grammofonplattorna till förfogande. Under året ha genom d:r Emsheimers försorg och med bistånd av Phonogramarchiv des Völkerkundemuseums, Berlin, tillverkats matriser till Montells fonogramvalsar från Etsingol samt kopior av Haslunds tidigare upptagningar från Mongoliet. Samtliga här nämnda arbeten ha utförts på bekostnad av d:r Sven Hedin.

Konserveringen av textilföremål har, liksom under de föregående åren, ombesörjts av Föreningen Arbete för sjuka under ledning av fröken Astrid Laquist med biträde av fröken Stina Anderson. Såsom förut har verksamheten koncentrerats på den östasiatiska avdelningen, som äger en synnerligen rik samling av broderier och brokader. De största arbetena, som slutförts under året, bestå av konserveringen av en stor, på båda sidor målad tempelfana och en gammal värdefull trondyna, som stammar från en kejserlig grav. Även behandlingen av de fornperuanska textilierna har fortsatts och det mest betydande arbetet har utgjorts av lagning av en »uniformsskjorta» av den

typ, som de incaiska krigarna buro. Utom här nämnda större, tidskrävande konserveringar ha åtskilliga lättare lagningar verkställts i samband med utställandet av de kinesiska och japanska samlingarna.

Fil. stud. fröken I-B. RANEMARK har under en månad (januari) på ett förtjänstfullt sätt katalogiserat arkeologiskt material från Mexico.

Till Hedin-expeditionen, d:r SVEN HEDIN, fröken ASTRID LAQUIST och samtliga oavlönade medhjälpare stannar museet i stor tacksamhet för värdefullt bistånd i arbetet.

I detta sammanhang må även med tacksamhet framhållas att styresmannen för Armémuseet, överstelöjtnanten THEODOR JAKOBSSON, haft älskvärdheten att utan kostnad för institutionen låta rengöra ett antal blanka vapen från Japan, innan de utställdes i de nyöppnade japanska samlingarna, ett arbete, som ej kunde utföras vid Etnografiska museet.

Assistenten vid Tekniska Museet fil. kand. LENNART WAY-MATTHIESEN slutligen har utan kostnad reparerat två fonografer, av vilka en medsänts hr ROLF BLOMBERG på hans under våren anträdda expedition till Borneo, under vilken han även lovat arbeta för museet.

Samlingarna.

Gåvor.

Museet har haft glädjen att under året få mottaga flera stora och värdefulla samlingar.

Amerika.

H. K. H. KRONPRINSEN har även detta år behagat överlämna föremål från Nordamerika, nio etnografiska samt tre arkeologiska. Bland de förstnämnda märkas en totemfigur av ben från quilleuteindianerna på staten Washingtons kust samt korgar från indianer i Californien och Alaska. Det ur alla synpunkter värdefullaste av dessa föremål är en s. k. Attu basket, d. v. s. en på Attu, den västligaste av Aleuternas öar, tillverkad, utomordentligt fint flätad korg. Dessa korgar anses vara ej endast de bästa, som förfärdigas av Nordamerikas indianer, utan tillhöra de förnämligaste korgar, som överhuvud taget finnas. De arkeologiska föremålen utgöras av två pilspetsar samt ett kulformigt föremål av obsidian av okänd användning.

Det såväl kvantitativt som kvalitativt viktigaste tillskottet till samlingarna från Amerika utgöres av professor GUSTAF BOLINDERS etnografiska och arkeologiska samlingar från Colombia och angränsande delar av Venezuela. Dessa hopbragtes under hans senaste, 1936/1937 företagna, forskningsfärd till dessa trakter. De av honom skänkta etnografiska samlingarna bestå

av c:a 1,500 föremål från stammarna guamal och maraca i Colombia samt sicacao och manastara i Venezuela, samtliga tillhörande den s. k. motilon-gruppen i Sierra de Perija, inom den caraibiska språkfamiljen. Det arkeologiska materialet förskriver sig från Pueblo Bello, Sierra Nevada de Santa Marta och består mestadels av slutna fynd från två gravfält.

De etnografiska samlingarna, vilka giva en god inblick i den ganska lågt stående motilon-gruppens jämförelsevis fattiga kultur, bestå bl. a. av kläder och smycken, husgeråd, musikinstrument och vapen. Klädedräkten utgöres av stora skjortor samt gördlar, vävda av bomull och dekorerade med enkla bårder i olika nyanser av brunt. Såväl den förvärvade vävstolen som sländor och andra spånadsredskap ha helt ursprunglig karaktär. Till dräkten hör — förutom halsband av olika frön, tänder, benstycken och tucannäbbar — små vackert knutna väskor av fiber- eller bomullstråd.

Under det att panflöjter finnes hos de flesta sydamerikanska stammar, ha motilonerna en för dem ganska utmärkande flöjt av säregen konstruktion, s. k. yxflöjt. Bland övriga musikinstrument märkas med inristade ornament dekorerade benflöjter samt musikbågar. Husgeråden utgöras av kokkärl av lera, flätade mattor, korgar av olika slag, eldfläktor, flätade bärband av fibrer eller bomull.

Från samtliga stammar finnas mycket goda och omfattande samlingar av pilar och bågar. Bågarna äro av vanlig sydamerikansk typ, platta, kraftiga stavbågar. Pilarna äro av många olika slag och storlekar, men gemensamt för alla är ett gott och sorgfälligt utförande. Spetsarna äro antingen av hårt trä eller av järn samt i några fall av ben. Järnspetsarna äro vanligen fästade vid ett förskaft av trä — pilarna äro av rör, samt av en typ, som är karakteristisk för denna del av nordvästra Sydamerika. De äro direkta översättningar i järn av ursprungliga stenspetsar, som påträffats arkeologiskt. I många fall äro pilarna vackert dekorerade. Egendomligt nog sakna de alla styrfjädrar, vilket endast brukar vara fallet med pilar avsedda för fiskskytte.

Nordvästra Sydamerika har ända till senaste åren varit föga känt ur arkeologisk synpunkt. Några amerikanska institutioner ha emellertid utsänt expeditioner till Venezuela, men de av Bolinder beresta trakterna utgjorde ännu vita fläckar på de arkeologiska kartorna, varför hans samling är betydelsefull ur vetenskaplig synpunkt. De stora gravurnorna gingo tyvärr sönder under de besvärliga transporterna ned till hamnstaden Barranquilla, men en del av dem ha, som ovan nämnts, kunnat hopsättas och restaureras. Dessa stora kärl ha använts för direkt begravning och då detta gravskick icke tidigare varit känt från denna del av Sydamerika, ändras härigenom utbredningsområdet i hög grad, vilket i sin tur medför, att de teorier, som

framförts beträffande denna egendomliga begravningsmetod, måste betydligt revideras. Dessutom insamlade BOLINDER ett större antal ornerade krukskärvor från Sierra de Perija, som härröra från mera konstfärdiga lerkärl än de nuvarande motilonernas, vilka äro enkla och sakna all ornamentik. Enligt indianernas egna uppgifter tillhöra dessa krukskärvor en äldre bebyggelse än den nuvarande.

Docent CARL HAMMARLUND har överlämnat en stor och mycket värdefull samling textilier, över 200 nummer, från aymara- och quichua-indianerna i Bolivia (pl. 4). Denna samling hopbragte han under sin botaniska resa till Sydamerika 1933/1934, och materialet härrör från olika lokaler i departementen La Paz, Sucre, Potosi m. fl. platser.

I samlingen ingår kvinnoplagg för olika bruk såsom axelmantlar, höftkläden, kjolar och barnbäror, samt de olika delar, som höra till männens dräkt, ponchos, bälten, mössor etc. Av stort intresse är att finna tre exemplar av den skjorttyp, som var i allmänt bruk före spanjorernas ankomst, ty denna s. k. *cusma* har på de allra flesta håll helt undanträngts av ponchon. Många av dessa vävnader, främst kvinnomantlarna, bära f. ö. tydliga spår av gammalindiansk tradition. I vissa fall är överensstämmelsen med arkeologiska fynd så stor, att ett sådant föremåls uppträdande i en precolumbisk grav icke skulle vara överraskande. Ett par kvinnokjolar äro av särskilt intresse, emedan färgställningen identiskt synes sammanfalla med den, som förekom under precolumbisk tid: purpur, orangegult och svart. Ponchos uppvisa däremot i allmänhet en grövre och kraftigare ornamentik och ponchotillverkningen har troligen rönt mera påverkan från spanskt håll. Ett karakteristiskt plagg för de bolivianska och peruanska indianerna är den spetsiga, stickade mansmössan, som går tillbaka på förebilder, som man känner från de tidigaste högkulturerna i dessa trakter. Som ett slags huvudbonad kan man också betrakta de rikt dekorerade slungorna, som bäras lindade omkring huvudet.

Väskor av alla storlekar och mönster utgöra en betydande del av samlingen, 62 nummer. Sedan urgamla tider tugga höglandsindianerna bladen av cocabusken och dylika blad tillsammans med kalk tillhör indianernas oundgängliga utrustning. Därför kunna cocaväskorna räknas till den indianska dräkten.

Styrelsen för firandet av Nya Sverige-minnet har genom bibliotekarien CARL BJÖRKBOM överlämnat en kopia av en av de två gamla klubbor från troligen irokesindianer, som finns i samlingarna på Skokloster. Dessa klubbor förvärvades redan av fältmarskalken Carl Gustaf Wrangel och finnas upptagna i bouppteckningen efter honom.

Ingenjör och fru LARS FREY BROBERG, Stockholm, ha överlämnat 4 textilier från Mexico av vilka särskilt bör framhållas

två stora mantlar, s. k. *sarapes*, vilka äro av en numera ytterst sällsynt god kvalitet. De ha förvärvats i norra Mexico på 1870-talet.

Mrs ELSIE McDOUGALL, Woodstock, Ulster County, New York, har översänt ett textilprov från Mexico för att illustrera den gamla, synnerligen intressanta omknytningsfärgningens teknik.

Fröken BODIL CHRISTENSEN, Mexico D. F., har översänt ett fågelnät, som användes för fångande av fåglar, framför allt änder i Texcocosjön. Nätet är förvärvat i Chimalhuacan, väster om staden Texcoco.

Mr RODNEY GALLOP och miss B. I'ANSON, Mexico D. F., ha genom fröken CHRISTENSENS förmedling överlämnat respektive några magiska votivgåvor från en medicinmansgrotta, kallad Cueva del Aguila, nära Pahuatlan samt från en grotta i Cerro Chaltzictle sydöst om Necaxa, båda lokalerna inom staten Puebla, och prov på peyote, en kaktusart, vilken indianerna använda som berusningsmedel.

Kommendörkapten H. H. I. STRÖMBÄCK, Stockholm, har skänkt en lerfigur från staten Vera Cruz, Mexico, och herr ROLF BLOMBERG, Stocksund, två huvudtroféer, s. k. *tsantsas*, från jibaroindianerna i Ecuador samt två lerfigurer och två halsband (det ena bestående av turkospärlor), funna i gravar på Perus kust. Föremålen förvärvades under herr BLOMBERGS senaste resa till Sydamerika 1936/1937.

Asien.

Ur sin privata samling av reseminnen från de asiatiska expeditionerna har d:r SVEN HEDIN även detta år till museet skänkt ett antal föremål. Bland dessa märkas särskilt ett vackert dekorerat ställ och lock av silver för en téskål (pl. 3) samt en längd av vitt presentsiden, en s. k. *khattak*, vilka donator båda mottagit som gåva år 1908 i Taschi-Lunpo av den nyligen avlidne storlaman Panchen Lama. Vidare märkas flera vackra amulettgömmor från Tibet, japanska kultredskap, ett rökelsekar av brons från Korea, en bönbok och en väska från Turkestan, en snusflaskväska från Etsingol m. m.

Ingenjör ÅKE KISTNER, Stockholm, har till museet överlämnat en mycket omfattande samling från ön Bali i Nederländska Indien, vilken han personligen sammanfört under sju månaders vistelse därstädes. Denna gåva, vars nummerantal ännu icke kan exakt angivas, omfattar inemot 600 föremål och torde kunna betecknas som det ur konstnärlig och utställningssynpunkt värdefullaste tillskottet under året.

Samlingen illustrerar på ett utmärkt och mångsidigt sätt balinesernas kultur, som genom sin ålderdomliga särprägel äger ett ovanligt intresse för vetenskapen. I densamma ingå flera syn-

nerligen betydelsefulla grupper. En mycket framträdande plats intaga bilderna av gudar och demoner, kultföremål, skådespelarmasker, processionsfigurer etc. (pl. 1—2). Åtskilliga böcker, ristade på lontarpalmens blad, äro förnämligt dekorerade i den för folket karakteristiska stilen. En fullständig skuggspelsteater, wajang, omfattande 132 figurer, skurna i buffelhudspergament samt konstnärligt målade, ger en god inblick i mytologi och legendvärld. Wajangfigurerna åtföljas av goda uppgifter om användningen och de återgivna legendgestalterna. Samlingen har av givaren försetts med en redan på Bali utarbetad katalog.

I samlingen ingå även åtskilliga föremål, som åskådliggöra den materiella kulturen, tekniska metoder och hantverk. Bl. a. finns en fullständig vävstol, spånadsredskap, lampor, saxar och dosor för betel, korgar, dekorerade kalebasser m. m. Goda prov på dräkter av inhemskt material finnas, liksom vackra och dyrbara textilier, av vilka några äro guldbelagda. En annan representativ grupp utgöra vapnen, kriser och knivar, lans- och spjutspetsar m. m., av vilka en del äro dekorerade med inläggningar i guld och silver. Nämnas må även ett par i trä skurna kalendrar, angivande dagar för offer m. m., samt de vackra fodralen för tuppfäktningsknivar.

Det är ej ofta, som Statens etnografiska museum fått mottaga en gåva av så god kvalitet. Värdet höjes därav att museet tidigare äger endast ett fåtal föremål från denna ö. Härtill kommer att den gamla kulturen — Bali är som bekant den enda av Nederländska Indiens öar, där hinduismen ännu något så när ren lever kvar — därstädes synes vara i utdöende, och att myndigheterna utfärda allt strängare förordningar för att hindra utförseln av äldre och värdefullare föremål.

I samband med anskaffandet av föremålen har ingenjör Kistner tagit ett mycket stort antal utmärkta fotografier av folktyper, religiösa ceremonier, vardagsliv etc., av vilka museet fått tillstånd att kopiera ett urval.

En annan värdefull gåva från Nederländska Indien har, genom förmedling av fil. d:r Olof Arrhenius, överlämnats av en välvillig givare, som önskar vara okänd. Det är en samling vapen, som hemförts av fil. d:r T. Å. Tengwall. Föremålen, 22 st., bestå av huggvapen (s. k. *klewang*) från Palembang på Sumatra, svärd från mellersta Java och Bali, kriser från Java, Bali och Madura samt en spjutspets från Java. Samtliga äro goda, äldre saker, många med fäste av ornerat silver samt med skidor klädda med rikt ornerad silverplåt. En klinga har inläggningar av guld. De två äldsta äro från Madjapahit-tid, alltså förislamska och senast från 1400-talet. Tre vackra svärd (*bedang*) från mellersta Java äro från 1700-talet.

Framlidne hovjuveleraren K. Anderson och fru Signe Anderson, som tidigare givit museet värdefulla bevis på sitt

intresse, överlämnade vid sin hemkomst från en resa jorden runt två stora, resp. 1,23 och 1,22 m höga, väktarlejon av brons, vilka de förvärvade i Japan. Enligt säljarens uppgift skulle de ha tillverkats i Kina omkr. år 1800. Lejonen ha uppställts på granitsocklar på museets område mellan byggnaderna 3 och 4. Socklar och uppsättning ha bekostats av donatorerna. Det är att hoppas att den plan, på vilken lejonen stå, blir ordnad till sommaren. Genom byggnadsstyrelsens försorg ha ritningar och kostnadsförslag upprättats.

Fröken JUDIT HANSON, Stockholm, har skänkt en stor kinesisk porslinsvas från 1700-talet, två armbågskuddar samt textilfragment av brokad. Dessa senare äro avsedda att komplettera den betydande samling textilprover, som fröken H. tidigare donerat till museet.

Fru ESTER AXELSSON-WIBOM, Östertälje, har genom fröken JUDIT HANSON, skänkt 10 st. solfjädrar från Japan, Kina och Indien.

Mr HARRY G. BEASLEY, chef för Cranmore Ethnographical Museum, Chislehurst, har översänt en rund trampfälla från Tibet av den typ, som föreståndaren i ett par avhandlingar har närmare studerat.

Generalkonsul FOLKE CRONHOLM har utökat sina förut överlämnade stora samlingar med tusch och förskrifter, som användas av japanska barn för att lära *katakana*, det förenklade skriftspråket.

Fru KARIN RYDHOLM, Stockholm, har skänkt ett välbevarat japanskt svärd, som inköptes i Japan av givarinnans svåger sjökapten VIKTOR RYDHOLM för närmare 50 år sedan, samt en japansk dolk med fäste och slida av ben, snidade med krigarfigurer i relief.

Docenten NILS AMBOLT, Lund, har skänkt en mansdräkt av ylle från Ladakh, ett område, som är representerat i samlingarna med endast några få föremål.

D:r G. MONTELL har skänkt ett blad av en singhalesisk sutrahandskrift innehållande kommentar till en palitext. Förvärvad av givaren i det stora templet i Kandy, Ceylon.

Professor EINAR LÖNNBERG har skänkt ett urinavledningsrör av trä från Kaukasus, vilket han inköpt i Tiflis. Inom hela västra Centralasien, hos kirgiser, kalmucker, turkmener, sarter etc., förekomma dylika såsom tillbehör till vaggorna och ha till uppgift att hålla barnet torrt. De tillverkas av två typer, olika för de båda könen. Detta ex. är avsett för en flickas vagga.

Docenten GUNNAR JARRING, Lund, förvärvade under sin vistelse i Istanbul sommaren 1938 2 st. skuggspelsfigurer, som han har överlämnat som gåva (pl. 3). De härröra från det klassiska turkiska karagözspelet samt föreställa två av huvudfigurerna, nämligen Hacivat och juden.

D:r Sven Hedin har vid flera tillfällen skänkt eller deponerat föremål, som ha samband med hans tidigare resor utan att i egentlig mening vara etnografika. Detta material har under året fått ett intressant tillskott, nämligen den kikare och de kläder, som d:r Hedin använde under den ödesdigra ökenfärden 1896. Föremålen hade under många år tillhört Panoptikon i Stockholm och voro sedan försvunna, tills de återfunnos i privatägo av fru Märta Wetterlind, Djursholm, som överlämnat dem till museet jämte den utmärkt porträttlika vaxfigur, på vilken de varit utställda.

Afrika.

Doktorinnan Maria Moberg, Stockholm, har förärat en samling etnografiska föremål (31 n:r) från Belgiska Kongo, som hemförts av hennes 1937 bortgångne make, med. d:r Ludvig Moberg, vilken 1893—1896 tjänstgjorde som läkare vid Nedre Kongo. Gåvan, som dels härrör sig från dessa trakter, dels från Övre Kongo, omfattar bl. a. en stor sköld (troligen från Ubangiområdet), spjut, pilar, en kniv med bred skida av trä och prydd med kopparbeslag (troligen från bateke l. bamfumo), en elfenbenstrumpet, ett vackert ornerat lerkärl och en huvudpall av trä med ett utskuret människoansikte på ena sidan. En hel del av dessa föremål tillverkas ej längre i Kongo.

Bergsingenjör Axel Lundgren, Stockholm, har likaledes skänkt ett antal etnografiska föremål från Belgiska Kongo, som hopbragtes av hans broder Gustaf Lundgren, för c:a 25 år sedan officer i belgiska kolonialarmén. Samlingen är visserligen ej så stor — 31 föremål — men består av idel gamla goda, nu svåröverkomliga saker, från mangbetu och andra folk i nö. Kongo: två stora sköldar, spjut, knivar av olika typer, två koger med pilar, en dräkt av barktyg med ornering m. m. En del av dessa föremål voro förut ej representerade i museet.

Föremål från Afrika ha vidare lämnats av följande personer:

professor Einar Lönnberg 18 st. pilar från dvärgar och andra folk i Belgiska Kongo;

byretsfuldmægtig cand. jur. Carl Kjersmeier, Köpenhamn, såsom ett tillägg till hans tidigare gåvor till museet av afrikansk konst, en guldvikt av brons från Ashanti — i form av en stor skalbagge — samt en gammal ansiktsmask av trä (*korè*-mask), förvärvad av K. bland bambara i Franska Sudan under hans expedition i dessa trakter 1932;

grosshandlare Edvard A. Hansen, Stockholm, två knivar från Kongo och en kniv med skida från fangfolket;

civilingenjör Oscar Grabe, Stockholm, en s. k. *manilla*, armbandsliknande »mynt», troligen av brons, från S. Nigeria. I den infödda marknaden fluktuerar dess värde mellan 1 och 12 shillings;

herr ERIK JACOBSSON, Stockholm, en huvudpall från beirfolket (även kallade murle) i sö. Anglo-Egyptiska Sudan, nära gränsen till Abessinien;

generalkonsul IVAR STAFSING en fiskkrokformig läpp-prydnad av ben från turkarna, v. om Rudolfsjön;

slutligen har d:r V. E. FUCHS, Cambridge, ledare av den brittiska Lake Rukwa-expeditionen 1937—1938, skänkt en stor fiskkrok av speciell typ, förut ej representerad i museet och bl. a. intressant genom sin geografiska utbredning, från warungwafolket norr om Rukwa-sjön, Tanganjikaterritoriet.

Australien och Söderhavet.

Fröken ALMA HEDIN har överlämnat en bumerang, som en i Australien bosatt person nyligen inköpt av infödingar i det inre av landet.

D:r GUNNAR BOOBERG, Heerenstraat, Pasoeroean, Java, har skänkt en ornerad baobabfrukt från Port Darwin, Australien.

Överstinnan LOUISE STEDT, Stockholm, har överlämnat tre pilar, troligen från Salomon-öarna, vilka inköptes i Honolulu under Vanadis världsomsegling, och

hovfotografen ALFRED SJÖBERG, Karlsborg, två pilar från Nya Guinea.

Europa.

D:r BÉLA GUNDA, Budapest, har överlämnat 6 jaktfällor och 2 bärredskap från Ungern. Samlingen är av värde och intresse för bl. a. jämförelser med utomeuropeiskt material. D:r GUNDA idkar studier vid museet sedan augusti 1938.

Inköp.

Den vetenskapligt värdefullaste samlingen, som under året inkommit och som förvärvats genom mecenatmedel, torde vara docenten K. G. IZIKOWITZ' från Franska Indokina. Den omfattar 251 föremål och är förvärvad hos stammarna lamet, puliakha och lu i norra Laos-området.

Efter studier i London och Berkeley avreste IZIKOWITZ som Rockefeller-stipendiat till Franska Indokina i juni 1936. Det egentliga fältarbetet startades i januari 1937 och avslutades i juni 1938. Expeditionen bekostades i början av Rockefeller foundation, senare med anslag ur Humanistiska fonden och halva Vega-stipendiet av 1936. Till inköp av föremål har museet bidragit med 1,000 kronor, därav hälften gåvomedel från Riksmusei Vänner. Expeditionens huvuduppgift var annars i första hand av sociologisk art och det gällde närmast att fastställa förhållandet mellan vissa produktionssystem i olika geografiska miljöer och deras samband med samhällsorganisationen.

Forskningarna bedrevos till största delen hos en stam, kallad lamet, i provinsen Haut Mékong (Laos), vilken troligen bör räknas till mon-khmer gruppen. Lamet äro ganska primitiva åkerbrukare och odla ris i skogsröjningar. Deras kultur kan anses representera ett av de äldsta skikten av åkerbrukande kulturer i Bortre Indien. Mycket hos dem finnes i ofullkommet utvecklingsstadium, som t. ex. i Birma utvecklats vidare, såsom huvudtroféer, megaliter o. a. Den till museet överlämnade samlingen ger en praktiskt taget fullständig bild av deras föremålskultur och är unik, då denna stam förut varit helt okänd för forskningen. Särskilt märkes en mycket omfattande samling fällor, kanske den bästa, som finnes i museet. Vidare ingå i samlingen huvudtroféer av jagade djur, olika typer av fiskredskap, musikinstrument m. m.

Under vistelsen i norra Laos besökte Izikowitz puli-akha, en tibeto-birmansk stam vid kinesiska gränsen, där han bl. a. anskaffade en samling dräktdelar av ålderdomlig typ. Från lu, en thai-stam, förvärvades textilier samt en primitiv vävstol av stort intresse, då textiltekniken hos thai-stammarna kan anses vara av stor betydelse för studiet av det kinesiska sidenväveriets ursprung och utveckling.

Under året har vidare följande material inköpts:

av antikvitetshandlare C. A. Wikström, Stockholm, en gammal skaftad stenyxa och en ornerad gördel från indianer i Sydamerika;

av d:r G. Montell en kinesisk k'ossu-vävnad med motivet »de hundra lekande barnen» samt genom hans förmedling en vacker japansk träskulptur (Amida Buddha) och 19 etnografiska föremål från Inre Mongoliet, omfattande bl. a. silverprydder av ovanligt hög kvalitet samt gamla snidade kultredskap, som numera äro svåra att uppbringa;

av Japanska Magasinet en japansk målning (kakemono), föreställande en krigsgudinna (*Marishi-ten*), ridande på ett sjuhövdat vildsvin;

av herr Allan Andersson, Ängby, två palimanuskript samt en etikettsticka, som tillhört ett palimanuskript av Vessantarajātaka. Av de förra är det ena av svart papper med guldskrift och daterat 1856, medan det andra är av palmblad med ristad skrift och daterat 1812. Prof. Helmer Smith har haft vänligheten bestämma dessa manuskript.

av musiklärare Kurt Thunell, Stockholm, en mask från Java, försedd med rörlig underkäke. Enligt bestämning av d:r W. E. Stutterheim, Batavia, föreställer den en av aporna i Rāmāyanasagan, troligen *Garuda mukha;*

av d:r E. Mjöbergs sterbhus en sköld, två svärd, en kniv, ett blåsrör, ett litet lerkärl och aggripärlor från Borneo, ett spjut från Celebes och tre armband från Sumatra;

av bergsingeniör GEORG KUDRJAVZEFF, Helsingfors, ett stycke bomullstyg från Bouaké, Elfenbenskusten;

av hr A. ANISIMOVS, Riga, 10 st. gamla masker och skulpturer (»fetischer» m. m.) från huvudsakligen Elfenbenskusten (Baulé);

av fröken I. VON ZWEIGBERGK, 9 äldre föremål från Afrika, som ännu ej hunnit bestämmas: 1 hatt av korgflätning, 1 läderskört med talrika, långt nedhängande pärlsträngar, 1 dansskramla av insektkokonger (troligen från bergdamara), 1 elfenbenstrumpet med utskuren mänsklig helfigur, 1 stöt av elfenben, 1 kniv med fäste och skida klädda med konstrikt flätad mässingstråd samt 3 pilar.

Depositioner.

Baron EDUARD VON DER HEYDT, Ascona, Schweiz, har haft vänligheten att som deposition överlämna 19 masker från kantonen Graubünden. De äro bl. a. av intresse som jämförelsematerial med utomeuropeiska masker.

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN har deponerat två elfenbensknappar från balubafolket samt en spjutspets av järn från wabuma, Stanley Falls Station, Belgiska Kongo.

Penninggåvor och understöd m. m.

Ur statsanslaget för utgivande av lärda verk etc. har föreståndaren erhållit ett understöd av 500 kronor för fortsatt utgivande av »Statens etnografiska museum, Smärre Meddelanden».

Av Föreningen Riksmusei Vänner har museet fått mottaga 300 kronor.

En givare, som önskar vara okänd, har till museets förfogande, efter vid institutionen gjord kostnadsberäkning, ställt 250 kronor att under året användas till underhåll av teceremonihusets trädgård. Detta arbete har utförts av trädgårdsmästare BIRGER HOLM. Samme donator har även utlovat att, därest ej något oförutsett skulle inträffa, under 20 år framåt årligen lämna nämnda belopp.

Fru GABRIELLA GADELIUS har skänkt buskar till en häck kring teceremoniträdgården.

Fonogramarkivet.

Madame A. KOLLONTAY, Socialistiska Sovjetrepublikernas Unions minister i Stockholm, har haft vänligheten förmedla en gåva från VOKS (Institutionen för Sovjetrepublikernas kulturella förbindelser med utlandet, Moskva) bestående av ett antal grammofonskivor med musikupptagningar från centralasiatiska folk.

Boksamlingen.

D:r SVEN HEDIN, som under de senaste åren skänkt ett stort antal värdefulla böcker, har under detta år överlämnat »Southern Tibet» och »Scientific Results», tillsammans 21 volymer, vilka tidigare varit deponerade på museet. Dessutom har han berikat boksamlingen med ytterligare gåvor.

Nämnas bör även att museet är en av de få institutioner, som oavkortat erhållit Hedin-expeditionens vetenskapliga serie. Hittills ha 9 band utkommit. D:r HEDIN har haft vänligheten att på museet deponera sin samling ryska geografiska och etnografiska arbeten.

HALLWYLSKA MUSEET har genom sin direktion av sitt stora och dyrbara katalogverk förärat de volymer, 24 st., som närmast stå i samband med arbetet vid etnografiska museet.

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIENS BIBLIOTEK har genom bibliotekarien A. SCHÜCK överlämnat ett betydande antal arbeten ur olika nordamerikanska skriftserier.

Institutioner i övrigt samt sällskap, som översänt publikationer, äro följande:

Sociedad Cientifica del Paraguay, Asunción; University of Texas, Austin; Museum für Völkerkunde, Basel; University of California, Berkeley; Ibero-Amerikanisches Institut, Berlin; Bernisches Historisches Museum, Bern; Deutsches Kolonial- und Übersee-Museum, Bremen; National Museum of Southern Rhodesia, Bulawayo; Peabody Museum of American Archaeology and Ethnology, Cambridge, Mass.; School of African Studies, University of Cape Town; Field Museum of Natural History, Chicago; Cranmore Ethnographical Museum, Chislehurst (England); Denver Art Museum, Denver, Colorado; Allen County-Fort Wayne Historical Society, Fort Wayne, Indiana; Forschungsinstitut für Kulturmorphologie, Frankfurt am Main; Museum für Völkerkunde, Hamburg; Bernice P. Bishop Museum, Honolulu; Nationalmuseet, Köpenhamn; Museo Nacional, Lima; International Institute of African Languages and Cultures, London; The Manchester Museum, Manchester; Yale University, New Haven; Instituto Panamericano de Geografia e Historia, Mexico; American School of Prehistoric Research, Old Lyme; Norsk Folkemuseum (Bygdøy), Oslo; Sociedade Portuguêsa de Antropologia e Etnologia, Pôrto; Museo Pontificio Missionario Etnologico, Roma; Museo Nacional de Costa Rica, San José; Museum of New Mexico, Santa Fé; Eesti Rahva Muuseum, Tartu; Musée Ethnographique du Congo Belge, Tervueren; museet i Tiflis; The Japanese Association of Museums, Tokyo; Universidad Nacional, Tucumán; Smithsonian Institution, Washington; Institutet för nordisk etnologi vid Åbo Akademi,

Åbo; Generalstabens Litografiska Anstalt; Göteborgs Museum; Humanistiska Fonden; Länsmuseet, Jönköping; Kungl. Maj:ts Beskickning i Washington; Kulturhistoriska Museet, Lund; Kungl. Livrustkammaren; Lunds Universitets Geografiska Institution; Naturhistoriska Riksmuseet; Nordiska Museet; Riksdagsbiblioteket; Sjöhistoriska Museet; Svensk-Japanska Sällskapet; Svenska Museimannaföreningen; Tekniska Museet; Théfirman James Lundgren, Göteborg; Uppsala Universitets Geografiska Institution; Varbergs Museum; Kungl. Vetenskapsakademien; Föreningen Örebro Läns Museum; Östasiatiska Samlingarna.

Publikationer ha vidare lämnats av följande enskilda personer:

Museiinspektören d:r K. Birket-Smith, Köpenhamn; prof. R. Boccassino, Roma; d:r B. Bonnerjea, Budapest; prof. S. K. Chatterji, Calcutta; prof. L. Cipriani, Firenze; prof. R. Corso, Neapel; d:r D. S. Davidson, Philadelphia; ing. M. A. Fontana Company, Montevideo; d:r Béla Gunda, Budapest; prof. M. Gusinde, Wien; mr. James Hornell, St. Leonards-on-Sea, England; madame Andrée Karpelès-Högman, Mouans-Sartoux (A. M.), Frankrike; d:r Frederica de Laguna, Philadelphia; d:r Ethel J. Lindgren, Cambridge; konservator A. J. de Lorm, Haag; d:r S. K. Lothrop, Cambridge, Mass.; prof. G. Grant MacCurdy, New Haven; fröken Klara von Moeller, Berlin; d:r Hans Nevermann, Berlin; mr. A. E. Robinson, St. Albans, England; Geheimrat prof. Karl Sapper, Garmisch; d:r F. Sarasin, Basel; miss M. Shaw, South African Museum, Cape Town; museiinspektören d:r Th. Thomsen, Köpenhamn; d:r Zdenko Vinski, Zagreb; prof. R. N. Wegner, Leipzig; prof. Dm. Zelenin, Leningrad; minister W. Bagge, Tokyo; bibliotekarien fil. lic. Carl Björkbom; prof. John Frödin, Uppsala; generalkonsul Sven Karell, Lima; intendenten d:r W. Kaudern, Göteborg; intendenten Sven T. Kjellberg, Lund; fil. d:r S. Lagercrantz; prof. G. Lindblom; doc. S. Linné; doc. Erik Ljungner, Uppsala; amanuens E. Manker; fru Gerda Montell; doc. G. Montell; prof. C. G. Santesson; dir. Arvid Sohlman; arkitekt Helge Zimdahl.

Slutligen må här särskilt nämnas, att konstnären Sven Stål på museets öppningsdag överlämnade ett antal böcker, bl. a. trenne innehållande gamla värdefulla japanska färgträsnitt.

För boksamlingen ha under året inköpts 18 publikationer.

Gåvor till bildarkivet.

Hedinexpeditionen har under året för reproduktion låtit fotografera en stor del av de lamaistiska målningar och skulp-

turer, som expeditionen hemfört från Mongoliet och Nordkina. Av detta material ha 225 negativ med kopior överlämnats till museet.

Till bildarkivet ha även gåvor överlämnats av:

Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, 8 förstoringar av utgrävningar i Tennessee-dalen;

Nordiska Kompaniet, genom direktör Tom Björklund, 27 fotografier med arkeologiska och etnografiska motiv från Nordamerika;

docent S. Linné, 17 negativ av arkeologiskt material i Göteborgs Museum och 26 fotografier från Mexico;

fil. d:r S. Lagercrantz, 56 teckningar och fotografier av afrikanska armdolkar och slagringar i utländska museer;

docent Nils Ambolt, Lund, 1 förstoring av folktyper från Ostturkestan;

docent K. G. Izikowitz, Göteborg, 8 fotografier av Buddhahuvuden i sten och trä;

docent G. Montell, 16 vykort, visande kinesiska föremål i Field Museum, Chicago;

mr. A. E. Robinson, St. Albans, England, 6 fotografier från Zimbabwe-ruinerna, S. Rhodesia.

Av utländska besökande ha följande forskare och andra studerat museets samlingar:

Mr. D. F. Albert, London, lektor K. Barr, Köpenhamn, majoren d:r P. Bardham, Calcutta, hr Hans Becker, Zürich, museiinspektören d:r phil. K. Birket-Smith, Köpenhamn, hr Ralf Bonevit, School of Oriental Studies, London, d:r H. J. Braunholtz, British Museum, Mexicos minister i Stockholm general Alfredo Breceda, prof. S. K. Chatterji, Calcutta, miss Anne Cochran och miss Katherine D. Cherry, Yenching University, Peking (de kinesiska samlingarna), d:r Carl Diem, Internationales-Olympisches Institut, Berlin (ostasiatiska ryttarlekar och ryttarfolk), commander Douglas Dixon, London (de lapska samlingarna), rev. Malcolm Fisk, Farley, Foochow, Kina (de kinesiska samlingarna), d:r Henry Field, Field Museum of Natural History, Chicago, mr. George M. Foster Jr., Berkeley-universitetet, Geheimrat prof. Leo Frobenius, Frankfurt am Main, d:r Christoph von Fürer Haimendorf, Wien (Indokina), d:r phil. K. Grønbech, Köpenhamn (de mongoliska samlingarna), prof. István Györffy, Budapest, d:r J. Hackin, Paris, mr. Chauncey J. Hamlin, Buffalo Museum of Science, Buffalo, d:r Arne Höygaard, Oslo (Mongoliet), d:r D. Jenness, National Museum, Ottawa, prof. Sekvet Aziz Kansu, Ankara, madame Andrée Karpelès-Högman, Mouans-Sartoux (A. M.) Frankrike (de östasiatiska samlingarna och indiska publikationer), d:r Ethel J. Lind-

gren och mr. Andrew Croft, Cambridge (de asiatiska samlingarna), miss Joan Lindsay Long, författaren Hendrik Willem van Loon, Old Greenwich, Conn. och miss Grace Castagnetta, New York, d:r Samuel K. Lothrop, Peabody Museum, Cambridge, Mass., d:r Josef Maderner, Wien, mr. N. Matsunaga, Tokyo (de japanska samlingarna), prof. d:r C. Matschoss, Berlin (museiteknik), d:r Robert B. McClure, Hwaiking, Kina, miss Dolores Morgadanes, Tulane University, New Orleans (de mexikanska samlingarna), vicomtesse M. L. de Noailles, Paris, hr M. Petitjean, Paris, mrs. Jennie B. Plym och mrs. E. E. Barber, Niles, Mich., mr. John A. Pope, Detroit, konstnären Mohammed Racim, Alger, mr. Oscar Raphael, London, rev. K. L. Reichelt, Hongkong (de buddhistiska samlingarna), intendent Arvid Rydman, Satakunta Museum, Björneborg, d:r Paul Stevenson, Peiping Union Medical College (Hedin-expeditionens antropologiska material m. m.) d:r Galimdsán Tagán, Budapest, prof. A. M. Tallgren, Nationalmuseum, Helsingfors (de arkeologiska samlingarna från Ostturkestan), kapten René Villemin, conservateur au Musée de l'Armé, Paris, generalkonsul Th. Wanner, Linden-Museum, Stuttgart, miss A. J. Woodle, University Museum, Philadelphia (textilier), prins Hapsoro Wresniwiro, Surakarta, Java.

Bland övriga personer, som i ett eller annat studieärende besökt museet, märkas:

Hovjuvelerare och fru K. Anderson, missionären fil. lic. Efraim Andersson, Brazzaville, fil. d:r O. Arrhenius, konstnären Folke Arström, amanuensen Bengt Bengtsson, fil. lic. Bengt Bergman, fil. lic. Sten Bergman, hr Bertil Björkegren (Indokina), hr Rolf Blomberg, arkitekt Ferdinand Boberg (kinesisk konst och arkitektur), prof. Gustaf Bolinder, generalkonsul Carl Ad. Carlsson, generalkonsul Folke Cronholm, kapten och fru F. G:son Detthow, S. Paulo, konstnärinnan Susan Gröndal (ornamentstudier), fil. stud. Bo Gyllensvärd, löjtnant Henning Haslund-Christensen, fil. kand. Bo Hellman, lektor Ragnar Jirlow, Västerås, skulptören Adolf Johnsson, ingenjör Orvar Karlbeck (kinesisk arkeologi), intendenten d:r W. Kaudern, Göteborg, fröken Tyra Kleen, fil. kand. Birgit Laquist, kammarskrivaren fil. kand. Tore Leth, löjtnant Gösta Moberg, fil. lic. Rolf Nordenstreng, Uppsala, docent Tobias Norlind, greve Clarence von Rosen, Djursholm, fil. d:r Stig Rydén, lektor Rose Osvald Sirén, prof. Helmer Smith (orientalisk litteratur), d:r W. Steinitz, amanuensen Elisabeth Strömberg (textilier), fil. kand. Gunnar Svahnström, fröken Vivi Sylwan (filttillverkning), fru Margareta Tengwall, skulptören Axel Wallenberg, sekreteraren i Sv. Kyrkans Missionsstyrelse teol. o. fil. kand. Folke Westrup, Uppsala, fil. lic. Albin

WIDÉN (gamla nordamerikanska samlingar), docent GEO WIDENGREN, Uppsala, grosshandlare HJALMAR WIJK, Göteborg.

Vad beträffar museets visningstider för allmänheten ha dessa redan ovan angivits för de den 1 juli öppnade östasiatiska samlingarna vid Museivägen (Kavallerivägen). De afrikanska samlingarna i Västra Trädgårdsgatan 10 ha hållits tillgängliga helgfria onsdagar 12—3 samt söndagar 1—4. Bland besökande grupper må nämnas Svenska Museimannaföreningen, för vilken doc. MONTELL demonstrerat den östasiatiska utställningen ur bl. a. museiteknisk synpunkt. De båda utställningslokalerna ha under året besökts av tillsammans 5,065 personer (skolor inberäknade).

Under året ha följande skrifter utkommit, som helt eller delvis grunda sig på museet tillhörigt material eller utarbetats vid institutionen:

LAGERCRANTZ, STURE, Beiträge zur Kulturgeschichte der afrikanischen Jagdfallen. The Ethnographical Museum of Sweden, Stockholm (Statens Etnografiska Muscum) New Serics. Publication No. 5. Stockholm 1938. 177 s., 34 fig., 16 pl., 33 kartor.

——, Ringdolche, Armdolche und Schlagringe in Afrika. Zeitschrift für Ethnologie. 69. Jahrg. Berlin 1938. 55 s., 20 fig.

LINDBLOM, GERHARD, Bronsskatterna från det gamla negerkungariket Benin. Jorden Runt n:r 3. Stockholm 1938. 6 s., 7 fig.

——, Recensioner i The American Anthropologist.

LINNÉ, SIGVALD, Zapotecan antiquities and the Paulson collection in the Ethnographical Museum of Sweden. The Ethnographical Museum of Sweden, Stockholm (Statens Etnografiska Muscum). New Series. Publication No. 4. Stockholm 1938. 196 s., 27 fig., 32 pl.

——, American roof-apex caps of clay. Ethnos 1938: 1. Stockholm. 15 s., 11 fig.

——, A fanciful picture — and the reality. Ethnos 1938: 4—5. Stockholm. 3 s., 2 fig.

——, Mayaindianernas ruinstäder. Nyare utgrävningar i Chichen Itzá. Nordisk Familjeboks Månadskrönika, h. 7. Stockholm 1938. 5 s., 9 fig., 2 pl.

——, Potatisens härstamning. Ha våra potatissorter sitt ursprung i Bolivias bergland? Nordisk Familjeboks Månadskrönika, h. 11. Stockholm 1938. 5 s., 2 fig.

MANKER, ERNST, Die lappische Zaubertrommel. Eine ethnologische Monographie. I. Die Trommel als Denkmal materieller Kultur. Acta Lapponica. I. Stockholm 1938. 888 s., 870 fig., 1 pl.

——, Gabelstangenkote und Bogenstangenkote. Acta Ethnologica, København 1938. 11 s., 9 fig.

MANKER, ERNST, Lappmannen NILS NILSSON SKUM och hans bilder ur nomadlivet. Svenska kulturbilder, Ny följd, XII. Stockholm 1938. 26 st., 26 fig., 2 pl.

——, Det gåtfulla samefolket. Kunskapens bok, IV. Stockholm 1938. 4 s., 4 fig.

——, Thunbergs etnografiska samling från Japan. Svensk-japanska sällskapets årsskrift 1938. 4 s., 2 fig., 3 pl.

MONTELL, GÖSTA, Durch die Steppen der Mongolei. Stuttgart 1938. 176 s., 25 pl.

——, SVEN HEDIN'S archaeological collections from Khotan. II. The Bulletin of the Museum of Far Eastern Antiquities No. 10. Stockholm 1938. 31 s., 10 pl.

SKUM, NILS NILSSON, Same sita — lappbyn, bilder och lapsk text. Svensk översättning av ISRAEL RUONG. Redaktion ERNST MANKER. Acta Lapponica. II. Stockholm 1938. 158 s., 102 fig.

SÖDERSTRÖM, JAN, Die rituellen Fingerverstümmelungen in der Südsee und in Australien. Zeitschrift für Ethnologie. 70. Jahrg. Berlin 1938. 24 s., 5 fig.

ZIMDAHL, HELGE, Zui-ki-tei. Byggmästaren Nr 9. Stockholm 1938. 14 s., 26 fig.

Av museets tidskrift Ethnos ha under året utkommit 4 häften, därav två dubbelhäften, om tillsammans 194 sidor. Av de 20 uppsatserna behandla följande institutionen tillhörigt material:

KARLBECK, ORVAR, A covered cauldron of Ting type. 6 s., 3 fig.

LINDBLOM, GERHARD, An ethnographical proof of the honey buzzard's migrations to Cameroon. 4 s., 1 fig.

LINNÉ, SIGVALD, A Mazapan grave at Teotihuacan, Mexico. 12 s., 8 fig.

MONTELL, GÖSTA, Yaqui dances, 22 s., 22 fig.

SÖDERSTRÖM, JAN, Notes on primitive oil lamps in the South Seas. 17 s., 4 fig.

Gerhard Lindblom.

Tempelskulptur från Bali, föreställande Rahwanas fågel med demonansikte.
(Ur ingenjör Kistners samling).

a.

b.

c.

Föremål från Bali.
(Ur ingenjör Kistners samling).

a. Figur av trä och gamla kinesiska mynt; betraktas som en materialiserad ande och skall skänka lycka till sin ägare.
b. Tempelskulptur, tjänande som bas för en tung kolonn.
c. Tempeldjur av målat trä. På ryggen tvenne Dewafigurer.

a.

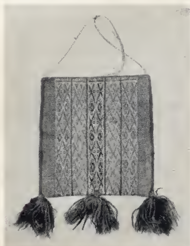
b.

b.

a. Silverställ för teskål.
(Skänkt till dr Sven Hedin av Panchen Lama i Taschi-Lunpo).

b. Skuggspelsfigurer från Istanbul, tillhörande det turkiska Karagöz-spelet.

Textilier från aymara- och quichua-indianer i Bolivias högland.
(Ur docent Carl Hammarlunds samling).

Uppsala 1939. Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B. 3950